

Nr 163.

Av herrar **Holmström** i Gävle och **Grapenson**, *angående viss ändring i 25 § i stadgan för fortsättningsskolan.*

I mom. 1 § 25 av fortsättningsskolestadgan den 16 september 1918 föreskrives bl. a., att en var, som med fullständigt avgångsbetyg enligt § 47 i folkskolestadgan lämnat folkskolan, är pliktig att, med ett par undantag, inträda i fortsättningsskola vid början av närmast infallande läsår, d. v. s. tidigast efter den 1 juli det år, då avgång från folkskolan enl. § 47 äger rum.

Denna bestämmelse synes vålla svårigheter i det fall, då vederbörande skoldistrikt önskar igångsätta den fortsatta undervisningen mellan vårterminens slut i folkskolan i maj—juni och den 1 juli samma år, vilken dag det i lagen åsyftade "närmast infallande läsår" börjar. I en skrivelse till under-tecknad Holmström från ett par norrländska skolmän anföres härom följande:

"Organiserandet av den nya fortsättningsskolan har nu fortskridit så långt, att man i någon mån kan överblicka situationen. Att svårigheterna, särskilt vad landsbygden beträffar, äro stora lär väl knappast kunna förnekas. I glest befolkade skoldistrikt med ringa antal barn i varje skola, i all synnerhet vad de mindre folkskolorna beträffar, är det omöjligt och för staten onödigt dyrt att anordna en fortsättnings- respektive mindre fortsättningsskola vid varje folk- eller mindre folkskola. Det finnes ju ett stort antal av de senare, där det kanske avgår 1 å 2 barn varje år. Där så är förhållandet, är det ju både från kostnads- och undervisningssynpunkt fördelaktigare att förlägga fortsättningsskolan i en central punkt, dit barnen från flera skolor kunde samlas. För att detta skall kunna ske, är det dock nödvändigt, att kursen förläggas till den ljusa och vackra årstiden, då barnen till och från skolan kunna använda cyklar. Enligt nuvarande förordning måste då tiden för höstterminens början väljas, alltså augusti—september. Denna tid är dock allt annat än lämplig för landsbygdens vidkommande, enär föräldrarna just denna tid bäst behöva sina barn för bärplockning, skördearbete m. m.

Mot förläggningen av fortsättningsskolan till denna tid har också försports ett starkt missnöje från föräldrarnas sida. En lämpligare och från föräldrasynpunkt bättre vald tid är utan tvivel slutet av vårterminen, således maj—juni. Under denna tid av året äro ju förvärvsmöjligheterna för ifrågavarande barn ytterst små, varför målsmännen då icke känna uppoffringen så stor av att låta sina

barn fullgöra fortsättningsskoleplikten. I hem med små inkomster och många barn, där kanske familjens ekonomi hänger på, att barnen så fort som möjligt få deltaga i förvärvsarbete, skulle det säkert hälsas med största tillfredsställelse, att få skoltiden avkortad med ett halvt år.

Anordningen har prövats inom detta skoldistrikt under fem års tid och befundets fungera alldeles utmärkt, men fortsättningsskolestadgan föreskriver, att fortsättningsskoleplikten inträder först under det läsår, vilket inträffar efter det då barnet utexaminerats från den egentliga folkskolan, alltså icke före den 1 juli, varför en lagändring måste komma till stånd, om denna anordning skall få praktiseras.

Som skäl emot denna anordning skulle ju kunna anföras, att såväl barn som lärare efter en lång vårtermin icke skulle med tillräcklig kraft och intensitet kunna mottaga och meddela denna viktiga undervisning. Med stöd av en fem-årig praktik kunna vi lugnt påstå, att några sådana nackdelar icke kommit till synes. Det är klart, att undervisningen ger bättre resultat, om barnen komma till skolan intresserade av sitt arbete, än när de av föräldrarna få den uppfattningen, att det är ett tvång och en onödig ekonomisk uppoffring.

För att i någon mån mildra de, för resultatet av fortsättningsskolans undervisning ödesdigra slitningar, som uppstå mellan å ena sidan barnens målsmän och å den andra skolstyrelser och lärare beslutades här vid gemensamt möte mellan lärare och skolråd att genom undertecknade ingå till Eder Herr Riksdagsman med en vördsam anhållan, att Ni, om Ni behjärtar saken, ville föra fram den motionsvägen för att om möjligt få fortsättningsskolestadgan ändrad därhän att: Skoldistrikt, där förhållandena det påkalla, äga rätt att medgiva åt barnen att fullgöra första årets fortsättningsskoleskyldighet vid slutet av vårterminen det år, då avgångsexamen ägt rum. Om så kunde ske, skulle det helt säkert bli till båtнад för både skolstyrelser och föräldrar, på samma gång det skulle bli en avsevärd besparing för statskassan.”

För fortsättningsskoleundervisningens syfte torde det knappast vara av någon avgörande betydelse, om sagda undervisning äger rum under maj—juni eller under juli månad samma år. Då den i skrivelsen åsyftade anordningen emellertid kan tänkas utgöra ett hinder för statsbidragets utanordnande till en sådan på icke laga tid arbetande fortsättningsskola, synes det oss, att ett dylikt hinder bör undanröjas.

Vidare synes det undertecknade, att förläggandet av fortsättningsskoleundervisningen till maj och juni månader skulle vara till fromma för den i synnerhet till jordbruk och skogshantering anslutna yrkesbetonade fortsättningsskolan, då barnen därigenom kunde tänkas komma att under sakkunnig ledning få värdefulla inblickar i vårarbeten inom åkerbrukets och trädgårdsodlingens område.

Med stöd av det sagda få undertecknade följaktligen hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i § 25 i Kungl. stadgan den 16 september 1918 för fortsätt-

ningskolan, att sagda § icke lägger hinder i vägen för skoldistrikt, som sådant önskar, att anordna undervisning i fortsättningsskola för enligt § 47 i folkskolestadgan avgångna barn redan under det läsår, då barnet från skolan vederbörligen avgått.

Stockholm den 20 januari 1928.

Nils Holmström
i Gävle.

Jöran Grapenson.
